

"Kitab-ı kebirin âyet-i kübrâsı ve o Kur'ân-ı Kebirdeki ism-i âzamı ve o şecere-i kâinatın çekirdeği ve en münevver meyvesi ve o saray-ı âlemin güneşi ve âlem-i İslâmiyetin bedr-i münevveri..." Bu tavsifleri açar mısınız?

Kitab-ı kebirin âyet-i kübrâsı: Bilindiği gibi ayet delil demektir. Kur'ân-ı Kerim'in ayetleri Allah'ı bildirdiği ve tanıttığı gibi, bu kâinat kitabının ayetleri olan her bir mahluk da Allah'ı bildirmekte, sıfatlarını ve isimlerini ilan etmektedir. Bu ayetlerin en büyükleri,

"Biz, gerçekten insanı en güzel bir biçimde yarattık." (Tîn, 95/4)

ayetinun ders verdiği gibi insanlarda kendini gösterir. İnsanlık âleminin en ileri fertleri ve en büyük temsilcileri peygamberler, o nuranî zevatın reisi ise Fahr-i Âlem Peygamber Efendimizdir (asm.). Dolayısıyla, Allah'ın en sevgili kulu, en açık ve en mükemmel ayeti Odur (asm.).

O Kur'ân-ı Kebirdeki ism-i âzamı: İsm-i azam bütün esmâ-i hüsnâyı içine aldığı gibi, Peygamber Efendimiz (asm.) de Allah'ın bütün esmâsına azamî derecede mazhardır. Allah'ı en ileri derecede bilen ve bildiren en son ve en büyük peygamberdir.

O şecere-i kâinatın çekirdeği ve en münevver meyvesi:

"Allah'ın ilk yarattığı mahluk benim nurumdur."

hadis-i şerifinin haber verdiği gibi ilk mahluk nur-u Muhammedîdir, dolayısıyla da bu âlemin çekirdeği Peygamber Efendimiz (asm.) olmuş olur.

Üstat Hazretleri bu mâna yanında bir de şu noktayı nazara verir:

"Hilkat şeceresinin semeresi insandır. ... Ve keza, hilkat-i âlemin ille-i gaiyye hükmünde olan çekirdeği yine insandır." (1)

Kâinat insan için yaratıldığından bu âlemin ille-i gaiyyesi, yaratılış maksadı insandır. İnsan denilince insan-ı kâmil akla gelir, insan-ı kâmil mânası da kemaliyle Allah Resulünde tecelli ettiğinden bu âlemin çekirdeği Odur (asm.).

Nitekim cümlenin devamında şöyle buyrulur:

“Sonra, o şecerenin semeresi olan insandan bir tanesini şecere-i İslâmiyete çekirdek ittihaz etmiştir. Demek o çekirdek, âlem-i İslâmiyetin hem bânisidir hem esasıdır.”

O saray-ı âlemin güneşi: Güneşin eşyayı aydınlatması ve her şeyi göstermesi gibi Peygamber Efendimiz (asm.) de bu âlem sarayını kimin ve niçin yarattığını ve bu sarayın ve içindeki mahlukatın ne mâna ifade ettiğini bütün ins ve cinne ders vermesi cihetiyle âlemin güneşi olmuştur. Bunun en açık misali, O’nun irşadından önce insanların kâinat kitabını okuyamamaları, bunun sunucu olarak da birçok putlara tapmaları, birçok batıl inançlara sapmış olmalarıdır. Onun (asm.) âleme teşrifıyla beşeriyet küfür ve şirk karanlıklarından iman ve tevhid nuruna kavuşmuş, zulümden adalete dönmüş, bütün kötü ahlâklar yerini güzel ahlâka bırakmıştır. Bunların her birisi bir aydınlıktır ve hepsinin kaynağı O manevi güneştir.

Âlem-i İslâmiyetin bedr-i münevveri: O manevî güneşin akıl ve kalpleri aydınlatmasıyla Allah’ı hak bir iman ile bilen ve tanıyan müminler, O’nun emir ve yasaklarını ve O’na karşı şükür ve ubudiyet görevlerini nasıl yerine getireceklerini de yine bir bedr-i münevver olan Allah Resulü’nden öğrenmişlerdir.

Bedr-i münevver, ayın en parlak olduğu **“dolunay”** halidir; karanlık geceler onunla aydınlanır.

Rububiyet-i İlâhiyenin dellâl-ı saltanatı: Rububiyet saltanatı bütün âlemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur. Her şey O’nun terbiyesiyle kemale ermiştir ve o sayede vazifesini aksatmadan, mükemmel yapmaktadır. Peygamber Efendimiz (asm.) Allah’ın mutlak rububiyetini en mükemmel şekilde insanlara ve cinlere ders verdiği gibi, o rububiyete karşı yapılması gereken ubudiyet görevini de yine kemaliyle öğretmiş ve bunu fiilen de göstermiştir.

Tılsım-ı kâinatın keşşâf-ı zîhikmeti,..: Tılsım-ı kâinat, bu âlemin niçin yaratıldığı,

---

ne görev yaptığı ve nasıl bir âlemi meyve vereceği gibi gizli hakikatlerdir. Bütün bunları Allah Resulü, Rabbinin talimiyle insanlara ders vermiştir. Zîhikmet, yani hikmet sahibi, her hali, fiili ve sözü hikmet saçan o en büyük peygamber, eşyanın hem İlâhî isimlere ayna olma yönünü, hem ahirete tarla olma cihetini öncelikle nazara vermiş ve insanları sadece dünya için, menfaat için, lezzet için yaşayıp hayvanlardan daha aşağı bir derekeye düşme zilletinden kurtarmıştır.

(1) bk. [Mesnevî-i Nuriye, Habbe.](#)